

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Σας καλωσορίζουμε στην αποψινή μας εκδήλωση.

Φέτος η πολιτιστική ομάδα μας αποτελείται από 20 μαθητές και μαθήτριες της Γ τάξης αποφάσισε να «βαδίσει στα μονοπάτια των μεσαιωνικών κάστρων», που βρίσκονται διάσπαρτα στον ελλαδικό χώρο και αποτελούν σημαντικό κομμάτι της ιστορίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς μας. «Βρίσκονται εδώ κι εκεί κάτι παραπονεμένα κάστρα δίχως να τα χει γράψει κανένας», είπε ο Φώτης Κόντογλου και εμείς εμπνευσμένοι από την αγάπη του για αυτά αλλά και τον προβληματισμό του για την ελλιπή αξιοποίησή τους αποφασίσαμε να συμβάλουμε μέσα από το πολιτιστικό μας πρόγραμμα στη μελέτη, την προσέγγιση και την ανάδειξη αυτών των μνημείων.

Ειδικότερα, οι στόχοι του προγράμματός μας ήταν:

- η συλλογή πληροφοριών σχετικά με το ιστορικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται τα κάστρα, τα κριτήρια που οδήγησαν στην επιλογή της θέσης τους, τον τρόπο κατασκευής τους, τα στοιχεία αρχιτεκτονικής και τις ποικίλες χρήσεις τους,
- η συνομιλία τους με άλλες μορφές τέχνης, όπως η λογοτεχνία,
- η απόκτηση γνώσεων και η ανάπτυξη δεξιοτήτων μέσα από διαδικασίες ομαδικής εργασίας,
- η εξοικείωση με τη χρήση νέων τεχνολογιών στη διερεύνηση και την παρουσίαση του θέματος.

Για να πραγματοποιήσουμε αυτούς τους στόχους εργαστήκαμε σε ομάδες στην αίθουσα της Βιβλιοθήκης του σχολείου. Με καταιγισμό ιδεών επιλέξαμε τις πτυχές του θέματος που θα μελετήσουμε. Κάθε ομάδα, ύστερα από έρευνα στο διαδίκτυο, «υιοθέτησε» ένα μεσαιωνικό κάστρο. Αποστολή της ήταν να αναζητήσει οπτικοακουστικό υλικό για το κάστρο της, να το συνθέσει και να το παρουσιάσει στην ολομέλεια.

Αξιοποιώντας, έπειτα, τις δυνατότητες που μας δίνει η τεχνολογία, δημιουργήσαμε το δικό μας wiki, δηλαδή ένα ψηφιακό περιβάλλον συνεργατικής μάθησης, στο οποίο, όπως βλέπετε, η κάθε ομάδα έχει τη δική της σελίδα. Σε αυτήν επεξεργάζεται και δημοσιεύει τις πληροφορίες για το κάστρο που έχει «υιοθετήσει» και όποιο άλλο σχετικό θέμα την απασχολεί. Όλα τα μέλη των ομάδων μπορούν να διαβάσουν, να σχολιάσουν ή να διορθώσουν τις εργασίες των υπολοίπων ομάδων. Με τον τρόπο αυτό, όλοι συμμετείχαμε στις εργασίες όλων και οι τελικές παρουσιάσεις ήταν προϊόντα συνεργασίας όλων των ομάδων.

Επίσης, κατά τη διάρκεια των εργασιών μας

- δημιουργήσαμε ψηφιακά παζλ με θέμα τα κάστρα μας,
- αναζητήσαμε τραγούδια και λογοτεχνικά κείμενα στα οποία γίνεται αναφορά σε κάστρα και τα οπτικοποιήσαμε
- γνωρίσαμε το κάστρο του Μυστρά μέσα από διαδραστικό παιχνίδι γνώσεων
- ασχοληθήκαμε με παιχνίδια βιωματικά (κυνήγι θησαυρού, συνέντευξη-παιχνίδι ρόλων)
- βρήκαμε μύθους και παραδόσεις σχετικές με τα κάστρα μας, τις οποίες διασκεύασαμε και οπτικοποιήσαμε
- συγγράψαμε όλες οι ομάδες από κοινού με τη μέθοδο της δημιουργικής γραφής το δικό μας διήγημα βασισμένο στη μεσαιωνική ιστορία του κάστρου της Νάξου.

Αποτέλεσμα των παραπάνω δράσεων ήταν ένα ταξίδι στον χώρο και τον χρόνο με πρώτο μας σταθμό

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

- τον Μυστρά, για να περπατήσουμε στα λιθόστρωτα δρομάκια της καστροπολιτείας του, με τα επιβλητικά αρχοντικά, τον μεγάλο αριθμό εκκλησιών και τα μοναστηριακά συγκροτήματα. Σημαντικές προσωπικότητες που γνωρίσαμε: ο φράγκος πρίγκιπας Γουλιέλμος Β΄ Βιλλεαρδουίνος που το 1249 έχτισε το κάστρο του Μυζηθρά στην κορυφή του ομώνυμου λόφου και ο Μανουήλ Καντακουζηνός, ο πρώτος "Δεσπότης", όταν ο Μυστράς έγινε πρωτεύουσα του Δεσποτάτου του Μωρέως.
- Έπειτα, κινηθήκαμε ανατολικά, για να επισκεφτούμε την καστροπολιτεία της Μονεμβασίας, χτισμένη σε βραχώδη νησίδα με μοναδική πρόσβαση από τη στεριά μια στενή λωρίδα γης, από την οποία πήρε το όνομά της. Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της: η θέση της, που την ανέδειξε σε ναυτικό και εμπορικό σταθμό, η τριμερής διάταξή της (ακρόπολη, επάνω πόλη με ισχυρό οχυρωματικό περίβολο, τον Γουλά, και κάτω πόλη), η διακόσμηση των τειχών με μαιάνδρους, λιοντάρια του αγίου Μάρκου και ενετικά σύμβολα, η οικία του ποιητή Γιάννη Ρίτσου, οι σημαντικές εκκλησίες του Ελκόμενου Χριστού και της Αγίας Σοφίας, τα φημισμένα προϊόντα της, όπως ο εξαιρετος Μαλβάζιος οίνος.
- Το ταξίδι μας συνεχίστηκε με προορισμό τη Μεθώνη. Το ενετικό κάστρο της βρίσκεται σε στρατηγική θέση, σε βράχο που εισχωρεί στην θάλασσα, ενώ χαρακτηριστικό του αρχιτεκτόνημα είναι το Μπούρτζι, μικρό επιθαλάσσιο οχυρό, χτισμένο από τους Ενετούς σε μικρή νησίδα στα νότια του κάστρου. Χρησιμοποιήθηκε ως έδρα της φρουράς για τον έλεγχο του λιμανιού, ως φάρος, ως φυλακή, αλλά και ως καταφύγιο των κατοίκων σε περιόδους πολιορκίας.
- Μεταφερθήκαμε, στη συνέχεια, στο κάστρο του Χλεμουτσίου, που ξεχωρίζει για την εξαγωνική κάτοψή του, αλλά και τους πολλούς θρύλους που δημιουργήθηκαν για αυτό ανά τους αιώνες από τους κατοίκους της περιοχής. Ένας από αυτούς μας κέντρισε το ενδιαφέρον, τον διασκεύασαμε, τον οπτικοποιήσαμε και σας τον παρουσιάζουμε.
- Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε και η περιδιάβασή μας στο κάστρο του Πλαταμώνα. Το 1204, περιήλθε στη δικαιοδοσία του Βονιφάτιου Μομφερατικού, που με βάση τις φεουδαρχικές πρακτικές, το παραχώρησε στον ιππότη Ρολάνδο Πίσκια. Στο κάστρο αυτό συναντάμε τα τρία βασικά χαρακτηριστικά των μεσαιωνικών φρουριών: τον πρώτο περίβολο πολυγωνικού σχήματος, τον δεύτερο περίβολο που αποτελεί την ακρόπολη και τον κεντρικό πύργο.
- Η πυξίδα μας έδειξε ανατολικά, στη Ρόδο, όπου βρίσκεται ένα από τα πιο καλοδιατηρημένα κάστρα του κόσμου. Η σημερινή του μορφή οφείλεται κατά μεγάλο μέρος στους ιππότες του Τάγματος του Αγίου Ιωάννη που κατείχαν το νησί από το 1309 έως το 1522. Στο ψηλότερο σημείο του θαυμάσαμε το Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου των ιπποτών με τον εντυπωσιακό διάκοσμό του που αποτελείται από ψηφιδωτά δάπεδα, κίονες, έπιπλα μεσαιωνικά, καθρέπτες, πίνακες, κηροστάτες.
- Τελικός προορισμός μας η μεσαιωνική καστροπολιτεία της Νάξου. Ιδρύθηκε το 1207 από τον Μάρκο Σανούδο, Ενετό στρατιωτικό που κατέλαβε 17 νησιά και σχημάτισε το Δουκάτο του Αιγαίου, με έδρα τη Νάξο. Η προσωπικότητα του Σανούδου μας ενέπνευσε για την συγγραφή μιας φανταστικής ιστορίας που συνδυάζει πειρατές, λάφυρα, μυστικές αρπαγές παιδιών με τη μεσαιωνική ιστορία του κάστρου.

Θα ολοκληρώσουμε την παρουσίασή μας με την οπτικοποίηση του ποιήματος «Βαθιά τη νύχτα» του Γεωργίου Δροσίνη, στο οποίο γίνεται αναφορά στις υπερφυσικές δοξασίες με τις οποίες συνδέονταν τα κάστρα. Σας ευχαριστούμε πολύ για την προσοχή σας.